

ΕΚΘΕΣΗ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ - SUMMARY

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016

**APC ADVANCED PLANNING – CONSULTING
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Α.Ε.**

Μνησικλέους 2, Τ.Κ. 105 56 Αθήνα
τηλ: 210 32 29 303 & 210 32 29 340, fax: 210 32 29 304
<http://www.apc.gr> e-mail: apc@apc.gr
ΑΡ. Μ.Α.Ε. 67150/01/Β/08/608

Πίνακας περιεχομένων

1. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ – ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΕΙΔΗ	1
2. ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ.....	3
2.1. Εγχώρια αγορά	3
2.2. Αγορές Ε.Ε. και Τρίτων χωρών	3
3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	4
3.1. Συμπεράσματα.....	4
3.2. Προτάσεις	5
1. OVERVIEW OF GREEK AQUACULTURE INDUSTRY – SPECIES PRODUCED	8
2. MARKET OF GREEK AQUACULTURE PRODUCTS	10
2.1. Domestic market	10
2.2. EU and Third countries markets	10
3. CONCLUSIONS – SUGGESTIONS	11
3.1. Conclusions	11
3.2. Suggestions	12

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΜΕΡΟΣ Α

1. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ – ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΕΙΔΗ

Η υδατοκαλλιέργεια στην Ελλάδα αφορά στην εκτροφή υδρόβιων οργανισμών σε θαλάσσια και γλυκέα ύδατα, εντατικής μορφής και τις Λιμνοθάλασσες (εκτατική μορφή).

Το σύνολο (σχεδόν) της παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας αποτελούν τα ψάρια (θάλασσας και γλυκέων υδάτων) και τα οστρακοειδή, προϊόντα των παρακάτω υδατοκαλλιεργητικών δραστηριοτήτων.

- Θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας
- Ιχθυοκαλλιέργειας γλυκέων υδάτων
- Οστρακοκαλλιέργειας και
- Λιμνοθαλασσών.

Η θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια, αφορά στην εκτροφή «Μεσογειακών ειδών ιχθύων», όπως αυτά καθορίζονται με σχετική απόφαση του ΥΠΑΑΤ και κυρίως τα είδη τσιπούρα και λαβράκι.

Αποτελεί τον «κορμό» της Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας και τα τελευταία έτη η παραγωγή της αντιπροσωπεύει το 80 – 85% της συνολικής παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας (81,8% το έτος 2014). Συγκεκριμένα επί συνόλου 117.264 τόν. 95.876 τόν. (πηγή: ΥΠΑΑΤ).

Η ραγδαία ανάπτυξη του κλάδου αυτού κατέστησε την υδατοκαλλιέργεια ένα δυναμικό κλάδο του πρωτογενούς τομέα και την Ελλάδα τη μεγαλύτερη παραγωγό χώρα της Ευρώπης στα είδη τσιπούρα και λαβράκι, ενώ κατέχει περίοπτη θέση μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. στην παραγωγή γενικά προϊόντων υδατοκαλλιέργειας.

Κατά το διάστημα 2010 – 2014 η παραγωγή της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, αλλά και στο σύνολό της η παραγωγή της Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας σημείωσε πτώση λόγω της οικονομικής κρίσης που διέρχεται η χώρα, αλλά και των ιδιαίτερων προβλημάτων του κλάδου.

Σε κάθε περίπτωση, όμως παρά τη μείωση που σημείωσε η παραγωγή, αυτή διατηρήθηκε σε υψηλά σχετικά επίπεδα, ενώ συντρέχουν οι προϋποθέσεις για σταθεροποίηση και περαιτέρω αύξηση (συγκριτικό πλεονέκτημα των Ελληνικών θαλασσών, γεωγραφική θέση της χώρας, υποδομές, τεχνογνωσία). Αυτό άλλωστε αποτελεί και το στρατηγικό στόχο της εθνικής πολιτικής για την ανάπτυξη του κλάδου (Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα 2014 – 2020).

Η εκτροφή γλυκών υδάτων αποτελεί αξιόλογη παραγωγική δραστηριότητα για τη χώρα με παραγόμενα είδη κυρίως την πέστροφα και το χέλι.

Μέχρι τη δεκαετία του 1980, που σημειώνεται η ανάπτυξης θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, η ιχθυοκαλλιέργεια γλυκών υδάτων αποτελούσε τον κύριο κλάδο της υδατοκαλλιέργειας στη χώρα.

Η δυναμική ανάπτυξη της εξαρτάται, τόσο από τις δυνατότητες που υπάρχουν για εξασφάλιση των κατάλληλων υδάτων, όσο και από τον ισχυρό ανταγωνισμό της παραγωγής αντίστοιχων προϊόντων της Βορείου και Ανατολικής Ευρώπης.

Η παραγωγή ψαριών γλυκών υδάτων τα τελευταία έτη (2010 – 2014) κυμάνθηκε σε χαμηλά σχετικά επίπεδα (2.261,5 τόν. το 2014), ενώ υπάρχουν οι προϋποθέσεις για αύξησή της (κατάλληλο υδάτινο δυναμικό – τεχνογνωσία – αγορές). Σημαντικές θεωρούνται οι δυνατότητες διεύρυνσης της κατανάλωσης πέστροφας στην εγχώρια αγορά.

Η οστρακοκαλλιέργεια, όσον αφορά τον όγκο παραγωγής, είναι η δεύτερη μετά τη θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια, υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα της χώρας με κύριο είδος το Μύδι.

Η παραγωγή οστρακοειδών, ακολούθησε πτωτική πορεία από το έτος 2008 (36.000 τόν.) μέχρι και το έτος 2014 (18.011 τόν.), όχι μόνο ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης της χώρας, αλλά και ειδικών προβλημάτων στις περιοχές εκτροφής (εμφάνιση βιοτοξινών).

Οι κατάλληλες εκτάσεις, προκειμένου για την παραγωγή οστρακοειδών είναι περιορισμένες και απαιτείται αξιοποίησή τους και με άλλα πλην του Μυδιού είδη.

Όσον αφορά τις Λιμνοθάλασσες, πρόκειται για δραστηριότητα με μικρή και σε κάθε περίπτωση σταθερή τη συμμετοχή της στην Ελληνική παραγωγή προϊόντων υδατοκαλλιέργειας (979 – 650 τόν. διάστημα 2010 – 2014).

Η εκμετάλλευσή τους αφορά περισσότερο τις τοπικές κοινωνίες και έχει κοινωνικοοικονομικό χαρακτήρα με ιδιαίτερη έμφαση στην περιβαλλοντική διάσταση.

Οπωσδήποτε, στο πλαίσιο αυτό οι δυνατότητες βελτίωσης είναι υπαρκτές (εφαρμογή συστημάτων σύγχρονης εκτατικής και εν μέρει ημιεντατικής καλλιέργειας).

Σημειώνεται ιδιαίτερα το γεγονός ότι η υδατοκαλλιέργεια, ως παραγωγική δραστηριότητα, περιλαμβάνεται στις προτεραιότητες της εθνικής πολιτικής για την ανάπτυξη της Ελληνικής οικονομίας. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της πολιτικής ανάπτυξης του κλάδου στρατηγικό στόχο αποτελεί η αύξηση της παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας και η διεύρυνση των παραγόμενων ειδών.

2. ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

2.1. Εγχώρια αγορά

Διαχρονικά σημειώνεται διεύρυνση της εγχώριας κατανάλωσης σε προϊόντα υδατοκαλλιέργειας και ιδιαίτερα ελληνικής παραγωγής.

Όσον αφορά τα ψάρια θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας (τσιπούρα, λαβράκι και λοιπά Μεσογειακά είδη), σήμερα διατίθενται στην ελληνική αγορά σε ποσοστό 20% περίπου της παραγωγής τους. Ποσοστό, οπωσδήποτε χαμηλό, με προοπτικές, όμως σημαντικής αύξησης καθώς, διαπιστώνεται τα τελευταία έτη στροφή των καταναλωτών στα αλιευτικά προϊόντα, για λόγους διατροφικούς, ενώ συνεχώς περιορίζονται οι επιφυλάξεις που υπάρχουν σχετικά με την ποιότητα και την υγιεινή των ψαριών εκτροφής, σε σχέση με τα προϊόντα αλιείας, τα οποία όπως είναι γνωστό συνεχώς μειώνονται. Σε κάθε περίπτωση δεν υφίσταται ανταγωνισμός από όμοια άλλων χωρών.

Πρόσθετα πλεονεκτήματα, για τα ψάρια εκτροφής, αναγνωρίζονται η χαμηλή τιμή, η διαθεσιμότητα και η φρεσκότητά τους, αλλά και η λογική του «ότι αξίζουν τα λεφτά τους».

Η διεύρυνση της εγχώριας αγοράς των λοιπών προϊόντων υδατοκαλλιέργειας (ψαριών γλυκέων υδάτων και οστρακοειδών) είναι εφικτή, τόσο στο πλαίσιο της στροφής της κατανάλωσης στα αλιευτικά προϊόντα, αλλά και στη διάθεσή τους σε περιφερειακές / τοπικές αγορές, που μέχρι σήμερα δεν καταναλώνονται.

Όπως είναι γνωστό σήμερα καταναλώνονται κυρίως στις ευρύτερες περιοχές που λειτουργούν οι μονάδες παραγωγής (Βόρεια και Β.Δ. Ελλάδα).

Με στοχευμένη προσπάθεια ενημέρωσης των καταναλωτών των λοιπών περιοχών της χώρας, όσον αφορά τη διατροφική αξία, την υγιεινή και ασφάλεια των οστρακοειδών (κυρίως το μύδι) και των ψαριών γλυκέων υδάτων, είναι δυνατόν να επιτευχθεί η εξοικείωση των τοπικών πληθυσμών με τα προϊόντα αυτά και η αύξηση της κατανάλωσής τους.

2.2. Αγορές Ε.Ε. και Τρίτων χωρών

Τα Ελληνικά προϊόντα υδατοκαλλιέργειας και ιδιαίτερα τα είδη τσιπούρα και λαβράκι, θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, κατέχουν σταθερά επί σειρά ετών, σημαντικό μερίδιο των αγορών χωρών της ΕΕ και στις περισσότερες περιπτώσεις το μεγαλύτερο, μεταξύ των ανταγωνιστριών χωρών, στα αντίστοιχα προϊόντα.

Ενδεικτικά για τα είδη τσιπούρα και λαβράκι (2015):

- Στην Ιταλία, 64% και για τα δύο είδη, (ακολουθεί η Τουρκία με ποσοστό 20% και 21% αντίστοιχα).

- Στην Ισπανία, 60% και 38% αντίστοιχα, (τα ποσοστά της Τουρκίας 24% και 46%).
- Στη Γαλλία, 63% και 53% αντίστοιχα, (ακολουθεί η Ισπανία με 20% και 26%).

Με δεδομένη την αυξητική τάση της κατανάλωσης των προϊόντων θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας στις υπόψη αγορές και γενικότερα στο σύνολο των αγορών της ΕΕ, η Ελλάδα μπορεί όχι μόνο να διατηρήσει το μερίδιο των αγορών που ήδη κατέχει, αλλά και να το αυξήσει, βασιζόμενη τόσο στην ποιότητα των προϊόντων της (κυρίως έναντι της παραγωγής τρίτων χωρών, μετά και την κατάργηση του ευνοϊκού καθεστώτος εισαγωγής των Τουρκικών προϊόντων) όσο και τη γεωγραφική της θέση (εγγύς των αγορών).

Όσον αφορά τα λοιπά προϊόντα της Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας και συγκεκριμένα τα είδη μύδι, πέστροφα και χέλι ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, αν και μεταξύ των ειδών αυτών τα δεδομένα για τις αγορές της ΕΕ είναι διαφορετικά, κοινή είναι η πεποίθηση ότι η διάθεσή τους στις αγορές αυτές δεν έχουν πρόβλημα και συγκεκριμένα:

Πρόκειται για προϊόντα με ιδιαίτερη προτίμηση στις αγορές της ΕΕ και συνεχώς αυξανόμενη την κατανάλωσή τους. Η αναμενόμενη αύξηση της ελληνικής παραγωγής των προϊόντων αυτών και οι ποσότητες με προορισμό τις αγορές της ΕΕ, αφορούν περιορισμένα μεγέθη, σε σχέση με τα μεγέθη των αγορών των υπόψη προϊόντων και σε καμία περίπτωση δεν θα αντιμετωπιστούν προβλήματα διάθεσης. Ειδικότερα με προσανατολισμό της ελληνικής παραγωγής σε προϊόντα ποιότητας και προστιθέμενης αξίας, η διάθεσή τους είναι εξασφαλισμένη.

Οι εξαγωγές ελληνικών προϊόντων υδατοκαλλιέργειας σε τρίτες χώρες αντιπροσωπεύουν μικρό μόνο ποσοστό (2 – 3%) του συνόλου των εξαγωγών. Πρόκειται για χώρες, ορισμένες εκ των οποίων έχουν προοπτικές για σημαντική αύξηση κατανάλωσης προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, όπως π.χ. οι ΗΠΑ και ο Καναδάς για τα είδη λαβράκι και τσιπούρα.

Σε κάθε περίπτωση, η διεύρυνση των αγορών τρίτων χωρών, αποτελεί στρατηγική των Ελληνικών επιχειρήσεων παραγωγών κυρίως θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας.

Η (υπό σύσταση) Οργάνωση Παραγωγών προϊόντων υδατοκαλλιέργειας αναμένεται, να παίξει σημαντικό ρόλο στην προώθηση των Ελληνικών προϊόντων υδατοκαλλιέργειας συνολικά στις αγορές, τόσο της ΕΕ όσο και των τρίτων χωρών, αυξάνοντας τα μερίδια αγοράς.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

3.1. Συμπεράσματα

Τα παραγόμενα προϊόντα ελληνικής υδατοκαλλιέργειας, προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση, είναι υψηλής διατροφικής αξίας και ποιότητας και διατίθενται τόσο στην εγχώρια αγορά όσο και στις αγορές της ΕΕ και τρίτων χωρών.

Τα τελευταία έτη (αλλά και στο μέλλον) η κύρια πηγή αλιευτικών προϊόντων για την Ελλάδα αποτελεί (θα αποτελεί) η υδατοκαλλιέργεια, μετά τη ραγδαία ανάπτυξη της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργεια και την συνεχώς μειούμενη παραγωγή της συλλεκτικής αλιείας.

Η υδατοκαλλιέργεια και ειδικότερα η θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια παρουσιάζει ιδιαίτερη δυναμική ανάπτυξης, σε σχέση με άλλες παραγωγικές δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα της χώρας και περιλαμβάνεται στις προτεραιότητες της εθνικής πολιτικής για την ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας.

Στρατηγικό στόχο, σύμφωνα με το Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο ανάπτυξης των υδατοκαλλιεργειών για το 2014 – 2020, αποτελεί η αύξηση της παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας και διατήρηση της ιδιαίτερα σημαντικής θέσης που κατέχει η Ελλάδα και του ρόλου της, ως παραγωγού χώρας, σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η οικονομική κρίση που διέρχεται η χώρα τα τελευταία έτη έχει άμεση επίπτωση και στον κλάδο των υδατοκαλλιεργειών με συνέπεια οι επιχειρήσεις να αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα, από έλλειψη ρευστότητας και αδυναμία πρόσβασης στο δανεισμό.

Ο κλάδος, μετά την αναγκαία αναδιοργάνωσή μεγάλων επιχειρήσεων του, έχει ανάγκη οικονομικής ενίσχυσης στο πλαίσιο του ΕΠΑΛΘ 2014 – 2020, με τη συνεισφορά του ΕΤΘΑ, για τη συνέχιση της αναπτυξιακής του πορείας.

Για την Ελληνική υδατοκαλλιέργεια συντρέχουν οι προϋποθέσεις για αύξηση της παραγωγής, κυρίως ψαριών θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, αλλά και των λοιπών προϊόντων (ψαριών γλυκών υδάτων – οστρακοειδών), λαμβανομένου υπόψη, του συγκριτικού πλεονεκτήματος των ελληνικών θαλασσών, των ευνοϊκών κλιματολογικών και υδρολογικών συνθηκών της χώρας, αλλά και των υποδομών και της τεχνογνωσίας, που έχει αποκτήσει η χώρα.

Οι συνθήκες εμπορίας και η τάση των αγορών, εγχώριας, χωρών της ΕΕ και διεθνώς είναι ευνοϊκές για την κατανάλωση προϊόντων υδατοκαλλιέργειας.

Τα Ελληνικά προϊόντα είναι γενικά αναγνωρίσιμα στις αγορές και αντιμετωπίζονται θετικά, ενώ υπάρχουν ανοικτά κανάλια διάθεσής τους, αρκεί να υπάρξει η απαιτούμενη συνέχεια, σταθερότητα και ο ανάλογος προγραμματισμός και οργάνωση της παραγωγής από μέρους των επιχειρήσεων. Απόλυτα αναγκαία είναι η διατήρηση υψηλής ποιότητας και η καθιέρωση εθνικής ταυτότητας (brand name) που θα ενισχύεται μέσω συνεχούς εκστρατείας προώθησης.

3.2. Προτάσεις

Η οικονομική ενίσχυση των επιχειρήσεων της Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας, την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, για παραγωγικές επενδύσεις, θα πρέπει να γίνει χωρίς ποσοτικούς

περιορισμούς στην παραγωγή προϊόντων, τόσο σε επίπεδο επιχειρήσεων όσο και σε επίπεδο χώρας.

Για τη χορήγηση της ενίσχυσης θα πρέπει να ισχύσει η μέγιστη δυνατή ένταση δημόσιας ενίσχυσης (αριθ. 95 Καν. ΕΕ 508/2014), αλλά και η εφαρμογή των επί πλέον ποσοστών για επενδύσεις στις νησιωτικές περιοχές (στο σύνολο των νησιών της χώρας).

Από τα παραγόμενα είδη ελληνικής υδατοκαλλιέργειας δεν θα πρέπει να αποκλεισθεί κανένα της χρηματοδότησης, με ελάχιστες εξαιρέσεις για τις οποίες η χρηματοδότηση θα πρέπει να γίνεται με προϋποθέσεις (π.χ. ερυθρός τόνος – είδη χωρίς δεδομένα εκτροφής, κ.λπ.).

Το ΥΠΑΑΤ, θα πρέπει να προχωρήσει στις απαιτούμενες ενέργειες, για την ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου αδειοδότησης των μονάδων (έκδοση των αποφάσεων του άρθρου 26 του ν. 4282/2014) την κατάρτιση και έγκριση του ΕΠΑΥ και προφανώς στην εξειδίκευση και ενεργοποίηση των Μέτρων – Δράσεων του ΕΠΑΛΘ 2014 – 2020 για τις παραγωγικές επενδύσεις των υδατοκαλλιεργειών, το ταχύτερο δυνατό.

Επίσης θα πρέπει να συνεργαστεί με το ΥΠΕΝ για την ολοκλήρωση της χωροταξικής οργάνωσης του κλάδου των υδατοκαλλιεργειών και ειδικότερα για τη θεσμοθέτηση των ΠΟΑΥ.

Οι αρμόδιες εθνικές αρχές θα πρέπει να συνεργαστούν προκειμένου να διαμορφωθεί ένα μητρώο μονάδων και ενιαίο σύστημα συλλογής και επεξεργασίας στατιστικών δεδομένων του κλάδου, που θα εξασφαλίζει την απαιτούμενη αξιοπιστία και τον καλύτερο δυνατό προγραμματισμό της Ελληνικής υδατοκαλλιέργειας.

Οι επιχειρήσεις του κλάδου της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας θα πρέπει να αναδιοργανώσουν την παραγωγή τους και τα δίκτυα διάθεσης για να μπορούν να ανταποκριθούν στις κατά περίπτωση απαιτήσεις των αγορών όπως, στη μορφή των προϊόντων (και πέραν των νωπών ολόκληρων), στα μεγέθη (κατηγορίες μεγαλύτερου βάρους), αλλά και τις προδιαγραφές ειδικών (niche) αγορών (ποιοτικών προϊόντων ή / και προϊόντων για συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμών).

Επίσης θα πρέπει το συντομότερο δυνατό, να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες για την αναγνώριση και λειτουργία Οργάνωσης Παραγωγών στο πλαίσιο του Καν. (ΕΕ) 1379/2013 για την ΚΟΑ.

Οι επιχειρήσεις οστρακοειδών, πρέπει να προσαρμόσουν την παραγωγή τους σε μεγαλύτερα μεγέθη μονάδων για να βελτιώσουν τη βιωσιμότητά τους και να οργανώσουν καμπάνια προώθησης του προϊόντος (μύδι) με μορφές προστιθέμενης αξίας.

Οι πεστροφοκαλλιεργητές πρέπει να προσανατολίσουν την παραγωγή τους σε επεξεργασμένη μορφή (καπνιστή και φιλέτο), βιολογική και μη.

Στην εκτροφή χελιών, αν δεν επιλυθούν τα προβλήματα που προκύπτουν από τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό, είναι αναγκαία η διεύρυνση των εκτρεφόμενων ειδών για να αποφευχθεί η οικονομική κατάρρευση των επιχειρήσεων.

Πέραν της αλλαγής της Ενωσιακής νομοθεσίας όσον αφορά την εμπορία των χελιών, απαιτείται και χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης για τους εμπλουτισμούς που πραγματοποιούνται, τόσο από καλλιεργητές χελιών όσο και από τους μισθωτές των λιμνοθαλασσών (εκτατική καλλιέργεια).

SUMMARY

PART A

1. OVERVIEW OF GREEK AQUACULTURE INDUSTRY – SPECIES PRODUCED

Aquaculture industry in Greece includes intensive farming in marine and fresh water or extensive farming (lagoons) of aquatic organisms.

The total (almost) production of aquaculture products refers to fishes (marine and freshwater fishes) and shellfish, which are products of the following aquaculture activities:

- Marine fish farming
- Freshwater fish farming
- Shellfish farming and
- Lagoon extensive aquaculture

Marine fish farming refers to farming of “Mediterranean fish species”, as these defined in the relevant decision of the Greek Ministry of Rural Development and Food (GMRDF), and mainly to the fish species Sea bream and Sea bass.

It is the "backbone" of Greek aquaculture and in recent years the production accounts for 80 - 85% of the total production of aquaculture products (81,8% in 2014). More specifically, Greek marine fish farming industry produces 95.876 tn out of a total production of 117.264 tn of aquaculture products (Source: GMRDF).

The rapid development of this sector made aquaculture a very dynamic sector of primary production and Greece the biggest producing country in Europe as far as Sea bream and Sea bass species are concerned. Greece also holds a prominent position among the EU countries in terms of production of aquaculture products.

During the period 2010 – 2014, both marine fish farming production and the total production of the Greek aquaculture industry presented a drop, due to the economic crisis that the country is facing, and also due to particular problems of the sector.

In any case, despite the drop in production, this remained at relatively high levels, while the conditions for stabilization and further increase (comparative advantage of the Greek seas, geographical position of the country, infrastructure, know-how) still exist. This also constitutes the strategic objective of national policy for the development of the sector (Multiannual National Strategic Plan for the development of aquaculture in Greece for the period 2014 - 2020).

Aquaculture of freshwater species constitutes a remarkable productive activity for Greece, with Trout and Eel being the main species produced.

Until 1980's, when the development of marine fish farming occurred, aquaculture of freshwater species constituted the main part of the Greek aquaculture industry.

The potential for its growth depends not only on the existing capabilities to ensure the use of appropriate water resources, but also on the strong competition of the respective production coming from Northern and Eastern European countries.

The production of freshwater fish in recent years (2010 - 2014) was fluctuated in relatively low levels (2.261 tn in 2014), while there are the conditions for its growth (appropriate aquatic resources – know-how - markets). The capabilities of expanding the internal consumption (in Greek market) of Trout are considered to be important.

Shellfish farming, as far as production volume is concerned, is the second most important aquaculture industry in the country, after marine fish farming, with the Mussel being the main species produced.

The production of shellfish followed a declining trend during the period between 2008 (36.000 tn) and 2014 (18.011 tn), not only as a sequence of the economic crisis in the country, but also due to the specific problems which occurred in the farming areas (emergence of biotoxines).

The appropriate areas, for shellfish production are limited, and it is required to farm other species other than Mussel.

Regarding lagoons, it is an activity with small and in any case stable contribution to the Greek aquaculture production (979-650 tn for the time period 2010-2014).

Exploitation of lagoons is more about local communities and it is of socioeconomic nature with a particular focus on the environmental dimension.

Certainly, in this context, the potential for improvement exists, (implementation of modern systems for extensive and partly semi-intensive farming).

It is noted, that aquaculture, as a productive activity, is included in the priorities of the national policy for the growth of the Greek economy. In the framework of growth policy of the industry, the increase of production of aquaculture products is a strategic target, together with the expansion of the farming to other species.

2. MARKET OF GREEK AQUACULTURE PRODUCTS

2.1. Domestic market

There is an expansion of domestic consumption of aquaculture products (mainly of Greek production) over time.

As far as marine fish farming products are concerned (Sea bream, Sea bass and other Mediterranean fish species), a percentage of about 20% of their production is currently placed on the Greek market. This percentage is beyond any doubt low, although there are prospects for significant increase, since a shift of the consumers to fish food is recorded during the recent years while there is also a limitation of the reservations concerning the quality and hygiene of the farmed fishes, in comparison with the ones coming from fisheries whose volume, as known, is constantly decreasing. In any case, there is no competition of similar products coming from other countries.

Relative low price, availability and freshness, as well as the logic "value for money", are additional advantages which are recognized for farmed fishes.

The expansion of the domestic market of other aquaculture products (freshwater fish and shellfish) is possible, both in the context of the shift in consumption to fish food, and their distribution to nontraditional regional/local markets.

As known, freshwater species and shellfish are mainly consumed in areas with proximity to the places where the production units operate (Northern and Northwestern Greece).

Through a targeted effort to inform consumers of other areas of the country, with regard to nutritional value, hygiene and safety of shellfish (especially Mussel) and freshwater fishes, it is possible to achieve the familiarization of local communities with these products and hence the increase of their consumption.

2.2. EU and Third countries markets

Greek aquaculture products and especially Sea bream and Sea bass produced by marine fish farming industry, steady possess for several years, an important EU market share and in most cases the highest one among competitive countries concerning the respective products.

Indicatively, for Sea bream and Sea bass (2015):

- In Italy, 64% for both species, (followed by Turkey with a percentage of 20% and 18% respectively).
- In Spain, 60% and 38% respectively, (percentages of Turkey 24% and 46% respectively).

- In France, 63% and 53% respectively, (followed by Spain with a percentage of 20% and 26% respectively).

Given the increasing consumption trend for marine fish farming products in the above mentioned markets as well as all EU countries markets, Greece is able not only to maintain the market share already possessed, but also to increase it, based on the quality of its products (especially against the production of third countries, after the abolition of the favourable imports regime for Turkish products) and also on its geographical position (in proximity to the markets).

Regarding the rest products of Greek aquaculture industry and in particular the species of special interest (Mussel, Trout and Eel), there is a common belief that there is no problem with their distribution in EU countries markets, although differences in the data among the species for EU markets occur. These products are of particular preference among EU markets and show a constantly increasing consumption. The expected increase of the Greek production and the volumes destined for EU markets, are limited in terms of quantity, if compared with the size of the above mentioned markets, hence in any case there will not be market problems. In particular through orientation of the Greek production to quality and added value products, their distribution in the markets is secured.

Exports of Greek aquaculture products to third countries represent only a small percentage (2-3%) of total exports. These are countries, some of which have the potential for a significant increase in consumption of aquaculture products, such as USA and Canada concerning Sea bass and Sea bream.

In any case, the expansion of third country markets is a strategy of Greek producers mainly of marine fish farming industry.

The (under establishment) Producers Organization for aquaculture products is expected to play an important role in the promotion of Greek aquaculture products to all markets, both in EU and third countries, contributing to the increase of their market share.

3. CONCLUSIONS – SUGGESTIONS

3.1. Conclusions

The Greek aquaculture products intended for human consumption, are of high nutritional value and quality and are available both in domestic, EU and third countries markets.

The last years (but also in the future) aquaculture is (and will be) the main source of seafood in Greece, as a result of the rapid growth of marine fish farming in combination with the decreasing volumes in the production of selective fisheries.

Aquaculture and especially marine aquaculture shows great potential for further growth in comparison with other productive activities of the primary sector of the country and is included in the priorities of the national policy for the growth of the Greek economy.

Strategic objective, according to the Multiannual National Strategic Plan for the development of aquaculture in Greece for the time period 2014 - 2020, is the increase of aquaculture production and the maintenance of the very significant position of Greece and its role, as a producer, at European level.

Economic crisis in the country during the recent years has a direct impact on the aquaculture industry and as a result the enterprises of the sector are facing serious economic problems, such as lack of liquidity and lack of ability to access bank loans.

The industry, after the necessary restructure of big companies, needs financial support in the framework of Operational Program for Fisheries and Sea 2014 - 2020, with the contribution of the European Maritime and Fisheries Fund (EMFF) to enforce its further development.

For the Greek aquaculture there are conditions for the increase of the production, mainly regarding marine fish farming products, but also other products (freshwater fish - shellfish), taking into account the comparative advantage of the Greek seas, the favorable climatic and hydrological conditions of the country, and also the advanced infrastructure and know-how.

The marketing conditions and the trends of domestic, EU and international markets, are favorable for the consumption of aquaculture products.

The Greek products are generally recognizable in the markets and are viewed positively, while there are open distribution channels, provided that there will be the required continuity, stability and analogous planning and implementation of the production from the enterprises. It is absolutely necessary to maintain the high quality of the products and to establish a national brand name which will be enhanced through the implementation of continuous promotional campaigns.

3.2. Suggestions

The financial support of the Greek aquaculture enterprises, during the current programming period, for productive investments, should be free of any quantitative restrictions on the production of goods, both at enterprise and country levels.

For the EU and national grants the maximum possible intensity of public aid must be in force (Regulation EU No 508/2014 – Article 95), together with the application of further percentages for investments in islands (all islands of the country).

None of the Greek aquaculture products should be excluded of the funding, with a few exceptions for which funding should be subject to special conditions (e.g. bluefin tuna - species without farming data, etc.).

The Greek Ministry of Rural Development and Food (GMRDF), should proceed to the necessary actions for the completion of the institutional framework of licensing of aquaculture farms (issuing of decisions of Article 26 of Law 4282/2014), the preparation and adoption of National Aquaculture Development Program and obviously the specification and motivation, as soon as possible, of the Measures - Actions of Operational Program for Fisheries and Sea 2014 - 2020 for productive investments in aquaculture.

Moreover, GMRDF should also cooperate with the Greek Ministry of Environment and Energy (GMEE) to complete the spatial planning of the aquaculture industry and in particular the establishment of Zones for Organized Development of Aquaculture (ZODA).

The national competent authorities should cooperate to form a farm register and unified system for collecting and processing statistical data of the sector, which will ensure the required reliability and optimum planning of Greek aquaculture.

Enterprises of marine fish farming industry should reorganize their production and distribution networks in order to meet the specific requirements of each market, concerning the form of the products (beyond fresh whole fish), the sizes (bigger weight classes) and also the requirements of special (niche) markets (of quality products or/and products for specific population groups).

It is also necessary to complete, as soon as possible, the procedures for the recognition and operation of an Aquaculture Producers Organization in the Framework of Regulation (EU) No 1379/2013.

Shellfish farming enterprises, must adapt their production to larger farm sizes in order to improve their sustainability and organize a promotion campaign for the product (Mussel) in forms with added value.

Trout farming producers should gear their production to processed forms of products (smoked and fillets), organic or no.

In Eel farming, in case that there will not be a solution of the problems arising from the European Regulation, it is crucial to expand the farmed species, in order to avoid the economic collapse of the companies.

Beyond the amendment of EU legislation concerning the trading of Eels, it is also required to provide financial support for the enrichments which are taking place both from Eel producers and tenants of lagoons (extensive farming).